

Johtokunnan puheenjohtaja Marja Nykänen
Finanssivalvonta

FINANSSIALAN NÄKEMYS MAKROVAKAUSTILANTEESTA

1 Vakavarainen pankkisektori auttanut talouskriisin vaikutusten pehmentämisessä

Koronaviruspandemian laukaisema talouskriisi on nopeasti heikentänyt niin maailmantalouden, euroalueen kuin Suomenkin talousnäkymiä. Maamme bruttokansantuotteen määrä on ennusteiden mukaan supistumassa tänä vuonna tuntuvasti, jopa yli 10 %. Talouden elpymisen aikataulusta ja nopeudesta vallitsee suuri epävarmuus.

Suomalainen pankkisektori kohtasi kriisin vakavaraisena ja hyvässä kunnossa. Finanssivalvonnan tilastojen mukaan pankkisektorin ydinvakavaraisuussuhde oli vuoden 2019 lopulla 17,6 % ja kokonaisvakavaraisuus 21,3 %. Pankkien kyky kestää tappioita onkin vahvempi kuin EU-maissa keskimäärin.

Vakavaraisuutensa turvin Suomessa toimivat pankit ovat voineet aktiivisesti tarjota asiakkailleen lyhennysvapaita ja muita maksuhelpotuksia. Lisäksi ne ovat jatkaneet uusien luottojen myöntämistä. Finanssiala ry:n (FA) toukokuussa tekemän kyselyn mukaan pankit olivat saaneet maaliskuun puolivälin jälkeen henkilöasiakkailta noin 180 000 lyhennysvapaahakemusta. Yrityksiltä niitä oli tullut lähes 30 000 kappaletta. Valtaosa hakemuksista on käsitelty ja hyväksytty.

Pankkien myöntämät lyhennysvapaaat auttavat kotitalouksia ja yrityksiä, jos niiden tulot putoavat lomautusten tai myynnin vähenemisen myötä. Tämä pienentää riskiä siitä, että esimerkiksi kotitalouksien velkaantuminen synnyttäisi lähiaikoina ongelmia, jotka alkavat heiluttaa koko kansantaloutta. Lisäksi lyhennysvapaaat tuovat kotitalouksille lisää kulutuskysyntää siinä vaiheessa, kun liikkumiselle ja liiketoiminnalle asetetut rajoitukset poistetaan ja ihmiset uskaltavat jälleen lähteä ostoksille. Karkea arvio on, että lyhennysvapaiden myötä kotitalouksilla on kevästä syksyyn ulottuvalla ajanjaksolla käytettävissään noin puoli miljardia euroa enemmän kulutukseen ja investointeihin. Tämä pehmentää pudotusta, joka kriisin myötä on joka tapauksessa syntymässä kotitalouksien tuloihin.

2 Kriisiin reagoitu erilaisilla politiikkatoimilla – niiden vaikuttavuutta syytä tehostaa

FA on lähtökohtaisesti tyytyväinen koti- ja ulkomaisten viranomaisten sekä Suomen hallituksen tekemiin päätöksiin, joilla on tuettu taloutta ja rahoitusmarkkinoiden toimintakykyä kriisin aikana. Erityisesti Finanssivalvonnan päätös poistaa pankkien järjestelmäriskipuskurivaade oli periaatteellisesti merkittävä toimenpide.

Vaatimusten keventämisen ja pankkisääntelyn soveltamiseen tehtyjen helpotusten vaikuttavuutta heikentää kuitenkin se, että toimenpiteiden kestolle ei ole asetettu aikarajaa. Jos pankilla ei ole varmuutta siitä, miten kauan esimerkiksi

pääomavaatimusta koskeva helpotus on voimassa, helpotuksen tuomaa liikkumatilaa ei voida hyödyntää täysimääräisesti.

FA pitääkin tärkeänä, että sääntelyä koskeville lievennyksille ja muille helpotuksille asetettaisiin selkeä päättymisaika. Ajankohdan tulisi olla riittävän pitkällä tulevaisuudessa, esimerkiksi vuoden 2022 lopussa, jotta se kattaa myös kriisin mahdollisen pitkittymisen. Lisäksi helpotusten purkamisen tulisi tapahtua asteittain. Muutoin vaarana on, että pankit joutuvat varautumaan säännösten kiristymiseen samaan aikaan, kun niiden pitäisi tukea luotonannollaan talouden jälleenrakennusta.

3 Makrovakauseräpolitiikkaa syytä keventää edelleen

Koronaviruksen laukaisema talouskriisi voi muodostua itsenäisen Suomen rauhanajan syvimmäksi. Se tosiseikka, että tällaisissa olosuhteissa pankkisektori on pystynyt tarjoamaan asiakkailleen laaja-alaisesti helpotuksia lainanhoitoon ja samalla jatkamaan luotonantoaan, osoittaa, että pankkisektorin vakavaraisuusvaatimusten mitoitus on ollut vähintäänkin riittävä. On vaikea kuvitella kriisiä, joka edellyttäisi vielä nykyisiä suurempia pääomatasoja pankeilta.

Kun akuutti kriisivaihe on ohitettu ja siirrytty talouden jälleenrakentamiseen, on tärkeää, että pankit kykenevät edelleen täysipainoisesti tukemaan asiakkaitaan. Tämän vuoksi FA:n mielestä tulee välttää uusia sääntelyhankkeita, jotka rasittavat pankkeja ja heikentävät niiden luotonantokykyä. Erityisesti ns. lopullisten Basel III -säännösten toimeenpano EU:ssa olisi tehtävä tavalla, joka ottaa huomioon eurooppalaisten rahoitusmarkkinoiden erityispiirteet ja perustuu huolelliseen analyysiin siitä, mikä on riittävä pääomataso pankeille.

Ajankohtaisen makrovakauserätilanteen osalta FA katsoo, että Finanssivalvonnan tulisi jatkaa makrovakauseräpolitiikan keventämistä perumalla asuntolainojen enimmäisluototussuhteeseen aiemmin tehty kiristys, joka koskee muita kuin ensiasunnon ostajia. Perumista puoltaa sekä asuntomarkkinoiden kaupankäynnin hiljeneminen kriisin myötä että tarve tukea työvoiman liikkuvuutta talouden jälleenrakennusvaiheessa. Lisäksi pankkien muuttuva lisäpääomavaatimus on syytä pitää edelleen 0 prosentissa.

Kunnioitavasti

FINANSSIALA ry

Piia-Noora Kauppi
toimitusjohtaja